

KOMPLEKSOWY PORADNIK

JAK ZAŁOŻYĆ I PROWADZIĆ FUNDACJĘ W POLSCE

Fundacja Instytut Dobrych Idei

Teoria, praktyka, procedury oraz gotowe wzory statutów

Spis Treści

Wstęp - Dlaczego fundacja?

Rozdział 1: Fundacja w świetle prawa

Rozdział 2: Zakładanie fundacji krok po kroku

Rozdział 3: Struktury zarządzania i modele decyzyjne

Rozdział 4: Wzór statutu - Model A

Rozdział 5: Wzór statutu - Model B

Rozdział 6: Obowiązki po rejestracji

Podsumowanie - Checklista założyciela

WSTĘP - DLACZEGO FUNDACJA?

Fundacja to jedna z najszlachetniejszych, a zarazem najbardziej elastycznych form prawnych w polskim systemie prawnym. W przeciwieństwie do stowarzyszenia, które opiera się na zrzeczeniu osób (korporacji), fundacja opiera się na majątku przeznaczonym przez fundatora na realizację określonego, użytecznego społecznie lub gospodarczo celu.

Niniejsza książka została stworzona, aby przeprowadzić Cię przez cały proces od momentu zrodzenia się idei, poprzez wizytę u notariusza, aż po rejestrację w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) i codzienne zarządzanie organizacją.

ROZDZIAŁ 1: FUNDACJA W ŚWIETLE PRAWA

Podstawowym aktem prawnym regulującym funkcjonowanie fundacji w Polsce jest Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach.

1. Cel fundacji

Cel fundacji musi być społecznie lub gospodarczo użyteczny. Może to być m.in. ochrona zdrowia, rozwój nauki i oświaty, kultura, pomoc społeczna, ochrona środowiska, wspieranie przedsiębiorczości oraz sfery zadań publicznych. Cel nie może być czysto prywatny (np. "utrzymanie rodziny fundatora" - do tego służy fundacja rodzinna, regulowana osobną ustawą).

2. Fundator

Fundatorem może być osoba fizyczna (bez względu na obywatelstwo i miejsce zamieszkania) lub osoba prawna (np. spółka z o.o., stowarzyszenie) z siedzibą w Polsce lub za granicą. Fundator ustanawia fundację i decyduje o jej kształcie w statucie.

3. Fundusz założycielski (Majątek)

Fundator musi wyposażyć fundację w majątek startowy. Ustawa nie określa minimalnej kwoty dla działalności statutowej, jednak w praktyce sądowej stosuje się następujące kryteria:

- **Jeśli fundacja nie będzie prowadzić działalności gospodarczej:** zaleca się minimum 500 - 1000 zł. Ja rekomenduję 1000 zł.
- **Jeśli fundacja będzie prowadzić działalność gospodarczą:** minimalny fundusz to 2000 zł, z czego co najmniej 1000 zł musi być przeznaczone wyłącznie na działalność gospodarczą.

ROZDZIAŁ 2: ZAKŁADANIE FUNDACJI KROK PO KROKU

---

1. Określenie celów i majątku
2. Opracowanie statutu
3. Wizyta u notariusza - Akt założycielski
4. Złożenie wniosku do KRS (Portal Rejestrów Sądowych)
5. Zgłoszenie do CRBR, założenie konta i urzędy (NIP-8, REGON)

Krok 1: Określenie celów i majątku

Zanim rozpoczniesz formalności, musisz dokładnie przemyśleć cele fundacji oraz określić majątek, jaki przeznaczysz na start.

Krok 2: Opracowanie statutu

Statut to "konstytucja" fundacji. Określa m.in. nazwę, siedzibę, cele, sposoby ich realizacji, skład i uprawnienia organów oraz zasady zmiany statutu czy likwidacji. Statut należy przygotować w pierwszej kolejności, by móc podesłać go notariuszowi przed wizytą, co ułatwi mu stworzenie Aktu założycielskiego. Statut nie musi mieć formy aktu notarialnego (wystarczy zwykła forma pisemna podpisana przez fundatora), choć często notariusze dołączają go do aktu założycielskiego.

Krok 3: Oświadczenie woli u notariusza (Akt założycielski)

Fundator składa oświadczenie o ustanowieniu fundacji w formie aktu notarialnego. W akcie notarialnym wskazuje się cel fundacji oraz składniki majątkowe przeznaczone na jego realizację.

WSKAZÓWKA: Oświadczenie to można złożyć także w testamencie (wtedy nie ma formy aktu notarialnego za życia).

Krok 4: Rejestracja w KRS (Portal Rejestrów Sądowych - PRS)

Od 2021 roku wnioski do KRS składa się wyłącznie elektronicznie przez Portal Rejestrów Sądowych (PRS). Do wniosku załącza się:

- Akt notarialny o ustanowieniu fundacji.
- Statut fundacji (podpisany przez Fundatora).
- Uchwały o powołaniu członków organów (zarządu, ewentualnie rady).
- Oświadczenie członków zarządu o adresach do doręczeń.
- Oświadczenie o przeznaczeniu środków na działalność gospodarczą (jeśli dotyczy).
- Ewentualna uchwała w sprawie kierunków działalności gospodarczej z kodami PKD.
- Dowód opłaty sądowej (250 zł za rejestrację w rejestrze stowarzyszeń/fundacji; dodatkowo 350 zł, jeśli fundacja rejestruje też działalność gospodarczą).

Jak złożyć wniosek do KRS krok po kroku:

1. **Zalogowanie do systemu:** Wejdź na stronę Portalu Rejestrów Sądowych (PRS) i zaloguj się za pomocą Profilu Zaufanego, e-dowodu lub podpisu kwalifikowanego.
2. **Wybór formularza:** Z menu wybierz "Krajowy Rejestr Sądowy", a następnie "Wnioski o rejestrację". Wybierz odpowiedni formularz dla fundacji.
3. **Wypełnienie danych:** System poprowadzi Cię przez kolejne zakładki. Uzupełnij dane fundacji, adres siedziby, wybranego ministra nadzorującego, informacje o fundatorze, członkach zarządu (oraz rady, jeśli istnieje) i celach statutowych.
4. **Dodanie załączników:** W zakładce z załącznikami dodaj skany przygotowanych dokumentów (statut, uchwały, oświadczenia). System poprosi Cię o podanie numeru CREAN z aktu notarialnego (dzięki temu sąd sam pobierze akt z elektronicznego rejestru notarialnego).
5. **Podpisanie dokumentów:** Dokumenty, które nie są aktem notarialnym, muszą zostać podpisane elektronicznie przez założyciela/zarząd (Profilem Zaufanym lub podpisem kwalifikowanym) w systemie.
6. **Opłata i wysyłka wniosku:** Po weryfikacji poprawności wniosku przez system, przejdź do płatności. Następnie wniosek należy ostatecznie podpisać i wysłać.

ROZDZIAŁ 3: STRUKTURY ZARZĄDZANIA I MODELE DECYZYJNE

Projektując statut, fundator musi zdecydować, jak mocno chce kontrolować fundację w przyszłości. W praktyce wyróżnia się dwa główne modele:

Cecha	MODEL A: WŁADZA FUNDATORA (Model uproszczony)	MODEL B: MODEL ZRÓWNOWAŻONY (Model korporacyjny)
Zarząd	Jedno- lub wieloosobowy, powoływany i odwoływany bezpośrednio przez Fundatora.	Organ wykonawczy (np. 2-5 osób).
Organ nadzorczy	Brak (nadzór pełni jedynie zewnętrznie Minister oraz Sąd).	Rada Fundacji: Organ nadzorczo-kontrolny i opiniotwórczy. To Rada powołuje Zarząd.
Decyzyjność	Fundator ma prawo weta, sam może być Prezesem Zarządu, ma wyłączny wpływ na zmiany statutu, cele oraz likwidację fundacji.	Rozproszona. Kluczowe decyzje (np. kierunki rozwoju, zatwierdzanie sprawozdań finansowych) należą do Rady. Zarząd prowadzi bieżące sprawy.
Zalety	Szybkość podejmowania decyzji, absolutne bezpieczeństwo intencji fundatora, niskie koszty administracyjne.	Bardzo wysoka transparentność, ułatwione pozyskiwanie dotacji publicznych i grantów, spełnienie wymogów ustawy (droga do statusu OPP).
Wady	Brak transparentności dla dużych darczyńców, brak możliwości uzyskania statusu OPP (brak niezależnego organu kontroli).	Wolniejsze procesy decyzyjne, ryzyko konfliktu między Radą a Zarządem.

ROZDZIAŁ 4: WZÓR STATUTU - MODEL A

Model uproszczony: Pełna kontrola Fundatora, jednoosobowy zarząd, brak rady. Uzupełnij dane w nawiasach kwadratowych [. . .] i dostosuj cele do swoich potrzeb.

STATUT FUNDACJI [NAZWA FUNDACJI]

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Fundacja pod nazwą „[Nazwa Fundacji]”, zwana dalej „Fundacją”, ustanowiona przez [Imię i Nazwisko Fundatora], zwanego/ą dalej „Fundatorem”, aktem notarialnym sporządzonym przed notariuszem [Imię i Nazwisko Notariusza] w kancelarii notarialnej w [Miejscowość], w dniu [Data] r. (repertorium A numer [Numer]), działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach oraz postanowień niniejszego statutu.

Fundacja posiada osobowość prawną.

§ 2

Siedzibą Fundacji jest miasto [Nazwa Miasta].

Czas trwania Fundacji jest nieoznaczony.

Terenem działania Fundacji jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym w zakresie niezbędnym dla właściwego realizowania celów Fundacja może prowadzić działalność także poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3

Właściwym ministrem ze względu na cele Fundacji jest Minister [np. Minister Rodziny i Polityki Społecznej].

CELE I ZASADY DZIAŁANIA FUNDACJI

§ 4

Celami Fundacji są:

1. [Przykład: Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych].
2. [Przykład: Promocja i organizacja wolontariatu].
3. [Przykład: Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz ekologii].

§ 5

Fundacja realizuje swoje cele poprzez:

1. Organizowanie szkoleń, warsztatów i seminariów.

2. Finansowanie stypendiów dla dzieci i młodzieży.
3. Współpracę z organami administracji publicznej oraz organizacjami pozarządowymi.

MAJĄTEK I DOCHODY FUNDACJI

§ 6

Majątek Fundacji stanowi fundusz założycielski w kwocie [np. 1 000,00 zł słownie: jeden tysiąc złotych] przyznany przez Fundatora w oświadczeniu woli o ustanowieniu Fundacji, oraz inne mienie nabyte przez Fundację w toku jej działania.

§ 7

Dochody Fundacji mogą pochodzić w szczególności z:

1. Darowizn, spadków, zapisów.
2. Dotacji, subwencji oraz grantów.
3. Dochodów ze zbiórek publicznych.
4. Odsetek bankowych i lokat.

WŁADZE FUNDACJI

§ 8

Władzami Fundacji jest Zarząd Fundacji.

§ 9

Zarząd Fundacji składa się z od 1 do 3 osób, w tym Prezesa Zarządu.

Członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu, powołuje i odwołuje Fundator na czas nieoznaczony.

Fundator może zostać członkiem Zarządu, w tym pełnić funkcję Prezesa Zarządu.

W przypadku śmierci Fundatora, uprawnienia określone w niniejszym statucie dla Fundatora przechodzą na osobę wskazaną przez niego pisemnie, a w przypadku braku takiego wskazania na spadkobierców Fundatora.

§ 10

Zarząd kieruje działalnością Fundacji i reprezentuje ją na zewnątrz.

Do kompetencji Zarządu należy:

- a) reprezentowanie Fundacji na zewnątrz,
- b) sprawowanie zarządu majątkiem Fundacji,
- c) uchwalanie rocznych planów działania Fundacji i planów finansowych,
- d) podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach niezastrzeżonych do kompetencji Fundatora.

REPREZENTACJA

§ 11

Do składania oświadczeń woli w imieniu Fundacji, w tym w sprawach majątkowych, upoważniony jest:

- W przypadku zarządu jednoosobowego - Prezes Zarządu samodzielnie.

- W przypadku zarządu wieloosobowego - dwaj członkowie zarządu działający łącznie lub Prezes Zarządu samodzielnie.

ZMIANA STATUTU I LIKWIDACJA

§ 12

Decyzje w sprawie zmiany statutu, w tym zmiany celów Fundacji, podejmuje wyłącznie Fundator z własnej inicjatywy lub na pisemny wniosek Zarządu.

§ 13

Fundacja ulega likwidacji w razie osiągnięcia celów, dla których została ustanowiona, lub w razie wyczerpania się jej środków finansowych i majątku.

Decyzję o likwidacji Fundacji podejmuje Fundator.

Środki majątkowe pozostałe po likwidacji Fundacji zostaną przeznaczone na cele zbieżne z celami Fundacji.

ROZDZIAŁ 5: WZÓR STATUTU - MODEL B

Model zrównoważony/demokratyczny: Zarząd + Rada Fundacji, dostosowany pod wymogi OPP. Ten statut idealnie nadaje się dla organizacji, które planują w przyszłości ubiegać się o status Organizacji Pożytku Publicznego (OPP) i pozyskiwać 1,5% podatku dochodowego.

STATUT FUNDACJI [NAZWA FUNDACJI]

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Fundacja pod nazwą „[Nazwa Fundacji]”, zwana dalej „Fundacją”, ustanowiona przez [Imię i Nazwisko Fundatora], zwanego/ą dalej „Fundatorem”, aktem notarialnym sporządzonym przed notariuszem [Imię i Nazwisko Notariusza] w kancelarii notarialnej w [Miejscowość], w dniu [Data] r. (repertorium A numer [Numer]), działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach oraz postanowień niniejszego statutu.

Fundacja posiada osobowość prawną.

§ 2

Siedzibą Fundacji jest miasto [Nazwa Miasta].

§ 3

Właściwym ministrem ze względu na cele Fundacji jest Minister [np. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego].

CELE I ZASADY DZIAŁANIA FUNDACJI

§ 4

Celami Fundacji są:

1. Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
3. Działalność charytatywna.

§ 5

Fundacja realizuje swoje cele poprzez działalność nieodpłatną i odpłatną pożytku publicznego w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

MAJĄTEK I DOCHODY FUNDACJI

§ 6

Majątek Fundacji stanowi fundusz założycielski w kwocie [np. 2 000,00 zł] przyznany przez Fundatora w oświadczeniu woli o ustanowieniu Fundacji, z czego kwota [1 000,00 zł] zostaje przeznaczona na działalność statutową Fundacji, a kwota [1 000,00 zł] na działalność gospodarczą Fundacji.

§ 7

Fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji jej celów statutowych, na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Dochód z działalności gospodarczej przeznaczany jest wyłącznie na realizację celów statutowych.

WŁADZE FUNDACJI

§ 8

Władzami Fundacji są:

1. Rada Fundacji - jako organ nadzorczy i opiniotwórczy.
2. Zarząd Fundacji - jako organ wykonawczy i zarządzający.

RADA FUNDACJI

§ 9

Rada Fundacji składa się z od 3 do 5 członków.

Pierwszy skład Rady powołuje Fundator. Kolejnych członków Rady na miejsce osób, które zaprzestały pełnienia tej funkcji, powołuje swą decyzją Rada Fundacji w drodze uchwały. Członkostwo w Radzie Fundacji wygasa w przypadku śmierci, pisemnego zrzeczenia się członkostwa lub odwołania przez Radę jednogłośnie uchwałą pozostałych członków Rady. Rada wybiera ze swojego grona Przewodniczącego Rady, który kieruje jej pracami.

§ 10

(Zapisy zgodne z wymogami art. 20 ust. 1 pkt 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie):

Członkowie Rady Fundacji:

- a) nie mogą być członkami Zarządu Fundacji ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej,
- b) nie mogą być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe,
- c) mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw.

§ 11

Do kompetencji Rady Fundacji należy:

1. Powoływanie i odwoływanie Członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu.
2. Ocena pracy Zarządu, zatwierdzanie rocznych sprawozdań finansowych i merytorycznych.
3. Wyznaczanie głównych kierunków działalności Fundacji.

4. Podejmowanie decyzji o zmianie statutu oraz o likwidacji Fundacji (na wniosek Zarządu lub z własnej inicjatywy).

ZARZĄD FUNDACJI

§ 12

Zarząd Fundacji składa się z od 2 do 4 osób, w tym Prezesa i Wiceprezesa Zarządu. Kadencja Zarządu trwa 3 lata. Członkowie Zarządu mogą być powoływani na kolejne kadencje.

Członkiem Zarządu nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

§ 13

Zarząd prowadzi bieżące sprawy Fundacji, zarządza jej majątkiem i reprezentuje ją na wniosek lub na zewnątrz.

REPREZENTACJA

§ 14

Do składania oświadczeń woli w imieniu Fundacji, w tym w sprawach majątkowych, wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu działających łącznie, w tym Prezesa lub Wiceprezesa Zarządu.

ZMIANA STATUTU I LIKWIDACJA

§ 15

Zmiana statutu oraz likwidacja Fundacji wymaga uchwały Rady Fundacji podjętej większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy członków Rady.

ROZDZIAŁ 6: OBOWIĄZKI PO REJESTRACJI

Uzyskanie wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) to dopiero początek drogi formalnej. Poniżej znajduje się prawidłowa kolejność kroków, które musisz wykonać zaraz po rejestracji (jest to bardzo ważne, ponieważ ominięcie jednego blokuje kolejny):

1. Zgłoszenie do CRBR (Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych)

To absolutny priorytet. Bez zgłoszenia do CRBR nie założysz konta bankowego, a bez konta bankowego nie złożysz poprawnie formularza NIP-8. Fundacje mają bezwzględny obowiązek zgłoszenia swoich beneficjentów rzeczywistych w terminie 14 dni roboczych od dnia wpisu do KRS. Beneficjentami rzeczywistymi w fundacjach są najczęściej:

- Fundatorzy (jeśli zachowali wpływ na fundację),
- Członkowie Zarządu,
- Członkowie Rady Fundacji (jeśli posiadają uprawnienia kontrolne i decyzyjne).

Zgłoszenia dokonuje się bezpłatnie drogą elektroniczną na stronie podatki.gov.pl za pomocą podpisu zaufanego lub e-dowodu.

2. Założenie konta bankowego

Mając numer KRS, NIP, REGON (nadawane automatycznie przy rejestracji) oraz potwierdzenie zgłoszenia do CRBR, udaj się do banku w celu otwarcia rachunku firmowego dla fundacji. Przelej na nie środki stanowiące fundusz założycielski określony w akcie notarialnym.

3. Zgłoszenie NIP-8 (Dane uzupełniające)

Mając już numer konta bankowego, masz obowiązek złożyć do Urzędu Skarbowego formularz NIP-8 w terminie 21 dni od dnia wpisu do KRS (lub 7 dni, jeśli planujesz

odprowadzać składki ZUS). Wpisujesz tam m.in. numer nowo założonego rachunku bankowego oraz miejsce przechowywania dokumentacji księgowej.

4. Prowadzenie pełnej księgowości

Każda fundacja ma zasadniczo obowiązek prowadzenia pełnej księgowości (księgi rachunkowe) zgodnie z Ustawą o rachunkowości.

WYJĄTEK: Małe fundacje (nieprowadzące działalności gospodarczej, o przychodach poniżej 1 000 000 zł rocznie) mogą wybrać uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów (UEPiK). Tak czy siak, wraz ze zgłoszeniem NIP-8 dołączamy do urzędu skarbowego oświadczenie o sposobie prowadzenia księgowości (w tym m.in. zawiadomienie o wyborze UEPiK) w ciągu 30 dni od rozpoczęcia działalności.

5. Sprawozdawczość roczna

Fundacja musi co roku składać:

- **Sprawozdanie finansowe** (do Szefa KAS / Urzędu Skarbowego) – do końca marca roku następnego (przy roku obrotowym tożsamym z kalendarzowym) sporządzenie, a podpisanie i zatwierdzenie do końca czerwca. Uwaga: Fundacje, które wybrały prowadzenie księgowości w formie UEPiK, są zwolnione z tego obowiązku.
- **Sprawozdanie merytoryczne z działalności** – wysyłane do Ministra Właściwego (wskazanego w statucie) w terminie do końca roku za rok ubiegły (chyba że minister określi inny termin).

PODSUMOWANIE - CHECKLISTA MŁODEGO FUNDATORA

Określone cele statutowe i nazwa fundacji (sprawdź w wyszukiwarce KRS, czy nazwa nie jest już zajęta).

Wybrany model zarządzania (Model A - pełna kontrola, czy Model B - zrównoważony).

Sporządzony projekt statutu.

Umówiona wizyta u notariusza (oświadczenie o ustanowieniu fundacji).

Zgromadzone środki na fundusz założycielski (min. 500-1000 zł bez działalności, min. 2000 zł z działalnością gospodarczą).

Przygotowany profil zaufany lub podpis kwalifikowany do rejestracji w PRS.

Wyznaczona osoba/biuro rachunkowe do prowadzenia księgowości organizacji.